

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

2019-01-15

Remissvar

Diarienummer: S2018/05720/FST

Promemoria Behörighet för anställda före den 1 juli 2014 att utföra vissa uppgifter inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård – förslag till förlängning av övergångsbestämmelse i socialtjänstlagen

Vision har beretts möjlighet att lämna yttrande på Socialdepartementets promemoria Behörighet för anställda före den 1 juli 2014 att utföra vissa uppgifter inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård – förslag till förlängning av övergångsbestämmelse i socialtjänstlagen.

Bakgrund

Den 1 juli 2014 infördes en bestämmelse om behörighet i socialtjänstlagen som innebär att socialnämnden ska använda handläggare som har socionomexamen eller motsvarande för uppgifter inom socialtjänsten som rör myndighetsutövning gällande barn och unga. En övergångsregel infördes gällande att personer anställda före 1 juli 2014 för att utföra ovan nämnda uppgifter ska anses behöriga att göra det till och med den 30 juni 2019.

Socialstyrelsen utfärdade föreskrifter gällande behörigheten inom området som trädde i kraft den 1 juli 2014. Socialstyrelsen följde på regeringens uppdrag upp lagändringens konsekvenser under 2016. Uppföljningen visade bland annat att de utfärdade föreskrifterna innebar att det i praktiken endast var socionomexamen som gav behörighet. Cirka sju procent (drygt 350 socialsekreterare) saknade behörighet enligt Socialstyrelsens uppföljning. De hade främst utbildning inom beteendevetenskap, socialpedagogik och andra utbildningar inom det sociala området.

Mot denna bakgrund har Socialstyrelsen ändrat sina föreskrifter i syfte att bättre anpassa dem till lagstiftarens intention att även andra examina än socionomexamen kan vara behörighetsgrundande. Annan relevant examen ska enligt de ändrade föreskrifterna innefatta ämnesområdena socialt arbete, socialrätt, förvaltningsrätt och psykologi. De nya föreskrifterna trädde i kraft den 1 februari 2018.

Vision har i tidigare skrivelse till Socialdepartementet (2018-02-05) välkomnat justeringarna i föreskrifterna och framfört att det kommer ge kommuner bättre förutsättningar att upprätthålla en god kvalitet i verksamheten. Vision har dessutom pekat på behovet av att de personer som var anställda inom verksamhetsområdet när behörighetsregleringen trädde i kraft 1 juli 2014 per automatik ska anses vara behöriga då de kan anses ha den kompetens och erfarenhet som krävs.

Promemorians innehåll och förslag

Av promemorian framgår att behörighetsregleringen har mött ett positivt gensvar från kommunerna som pekar på positiva konsekvenser som ökad rättssäkerhet, ökad kompetens hos handläggarna och ökad kvalitet i handläggningen. Samtidigt pekar promemorian på praktiska svårigheter gällande rekrytering, fortbildning och konsekvenser av Socialstyrelsens föreskrifter. Med hänsyn till detta förslås att övergångsreglerna ska förlängas med tre år så att obehörig personal anställd före 1 juli 2014 ska kunna arbeta kvar till den 30 juni 2022. Detta bedöms ge goda förutsättningar för alla inblandade att vidta eventuella anpassningsåtgärder.

Visions ställningstagande

Situationen inom den sociala barn- och ungdomsvården har uppmärksammats under senare år, inte minst genom det arbete som den nationella samordnaren för den sociala barn- och ungdomsvården genomförde och som bidrog till att frågorna om verksamhetens förutsättningar kom upp på den politiska dagordningen i kommunerna. Arbetsmiljöverkets rapport från december 2018 "Socialsekreterares arbetsmiljö" visar på oroväckande negativa konsekvenser när balansen mellan krav och resurser brister. Konsekvenser som drabbar de anställda och i förlängningen också personer som behöver socialtjänstens stöd.

Även om vi ser en försiktigt positiv utveckling är situationen fortfarande skör. Vår socialchefsrapport från 2018 visar att det fortfarande är svårt att rekrytera socialsekreterare. Positivt är dock att det inom myndighetsutövningen för barn och unga sedan 2016 är en något positiv utveckling. 80 procent av socialcheferna uppger 2018 att det är svårt att rekrytera socialsekreterare till verksamhetsområdet jämfört med 96 procent år 2016.

De som anställdes före regleringen trädde i kraft 2014 har enligt Socialstyrelsen utbildningar inom beteendevetenskap och socialpedagogik. De har flera år i yrket och arbetsgivaren har ett övergripande ansvar att personalen har lämplig utbildning och erfarenhet. 2016 visade Socialstyrelsen kartläggning att det var 7 procent av socialsekreterarna som saknade behörighet. Med hänsyn till att föreskrifterna sedan dess har ändrats och ett antal socialsekreterare av olika skäl kan ha avslutat sin anställning borde antalet socialsekreterare som inte uppfyller behörighetsregleringen vara lägre nu än 2016. Det råder dessutom fortfarande oklarheter kring validering och möjlighet att komplettera sin utbildning för att uppnå behörighet.

Vision förespråkar att de personer som var anställda inom verksamhetsområdet när behörighetsregleringen trädde i kraft 1 juli 2014 per automatik ska anses vara behöriga då de kan anses ha den kompetens och erfarenhet som krävs. De fortsatta rekryteringssvårigheterna och den tuffa arbetsbelastningen gör att socialtjänsten bör ta tillvara de personalresurser som finns i verksamheterna.

A handwritten signature in black ink, reading "Veronica Magnusson". The script is cursive and fluid, with the first name and last name clearly distinguishable.

Veronica Magnusson
Förbundsordförande, Vision